

Табиғат ресурстарының потенциалы

Сабақ тақырыбы:
Табиғи ресурстарды бағалау

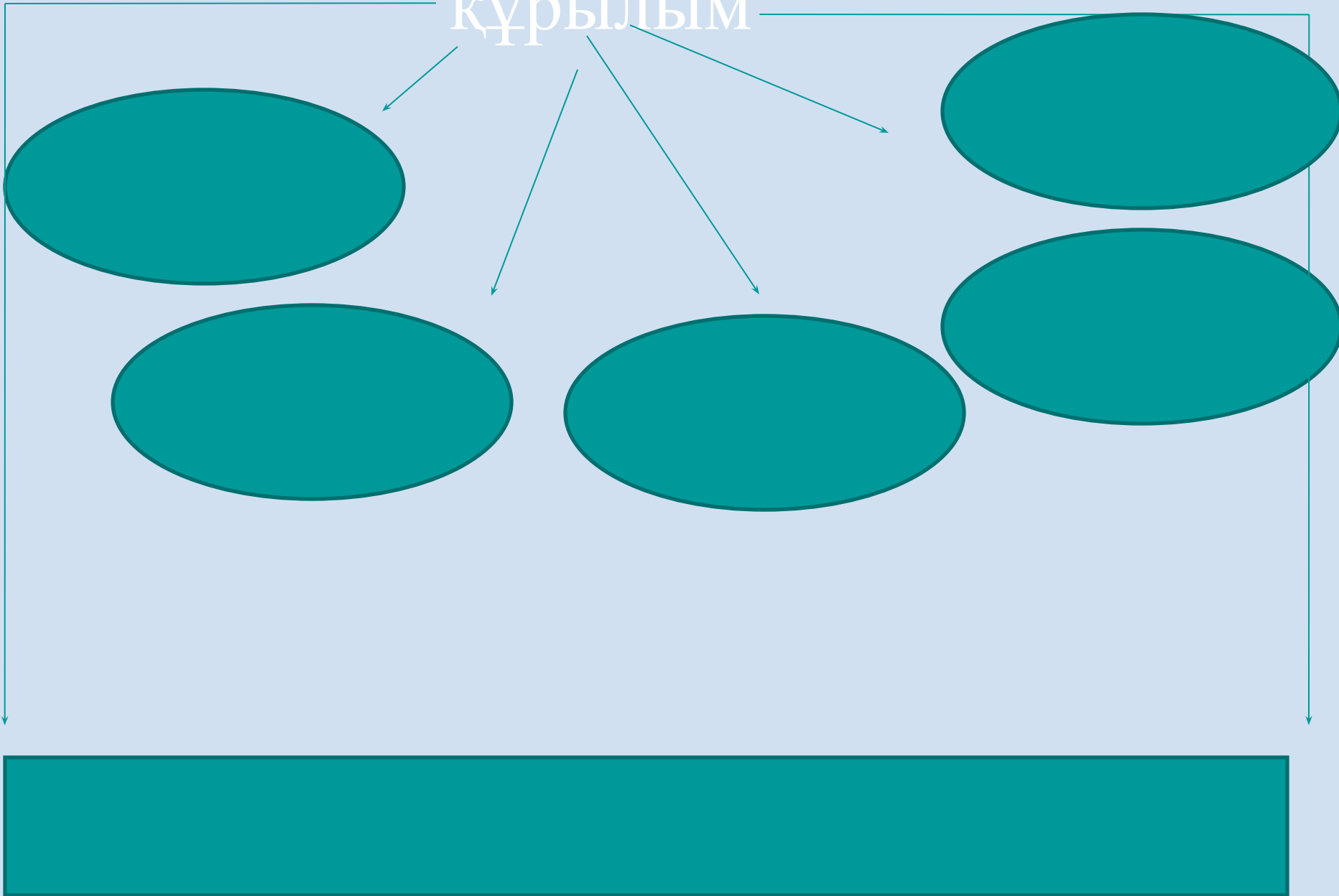
Оқыту мақсаттары:

- табиғи ресурстарды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалайды
- жекелеген дүниежүзі аймақтарының табиғи-ресурстық потенциалын бағалайды
- жекелеген табиғи ресурстарды өңдеу технологиясын сипаттайды, орталықтары мен дайын өнім түрлерін атау

Бағалау критерийлері:

- Табиғат ресурстарын экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалауды түсінеді;
- Табиғат ресурстарының шаруашылықта пайдалануын айқындайды;
- Ресурспен қамтамасыз етілуін есептейді

ҚҰРЫЛЫМ

ҚҰРЫЛЫМ

Құрамдас
бөліктері

мәселелер

Жағдайы

факторлар

пайдаланылуы

маңыздылығы

- **Табиғат ресурстары ұғымына анықтама құрастырыңыздар.**

- Адамзат өмірінде шаруашылық маңызы үшін қолданылатын табиғаттың бір бөлшегі *табиғат ресурстары деп аталады* : топырақ, жануарлар мен өсімдік жамылғысы, пайдалы қазбалар, қолайлы климат жағдайлары, жел күші т.б.

Экологиялық бағалау:

- табиғи және антропогендік экожүйедегі өзгерістердің мүмкіншілігін бағалау;
 - қоршаған ортаға тигізетін кері әсердің алдын-алу жолдарын азайту;
 - экологиялық салдарының әсерін азайтудың баламалы жолдарын ұсынады.
-
- Экологиялық зиян – шаруашылық т.б. әрекеттердің (әсерлердің) салдарынан табиғи ортаға (табиғат ресурстарына) келтірілген зардаптардың ақшалай өлшемі.

Экономикалық бағалау:

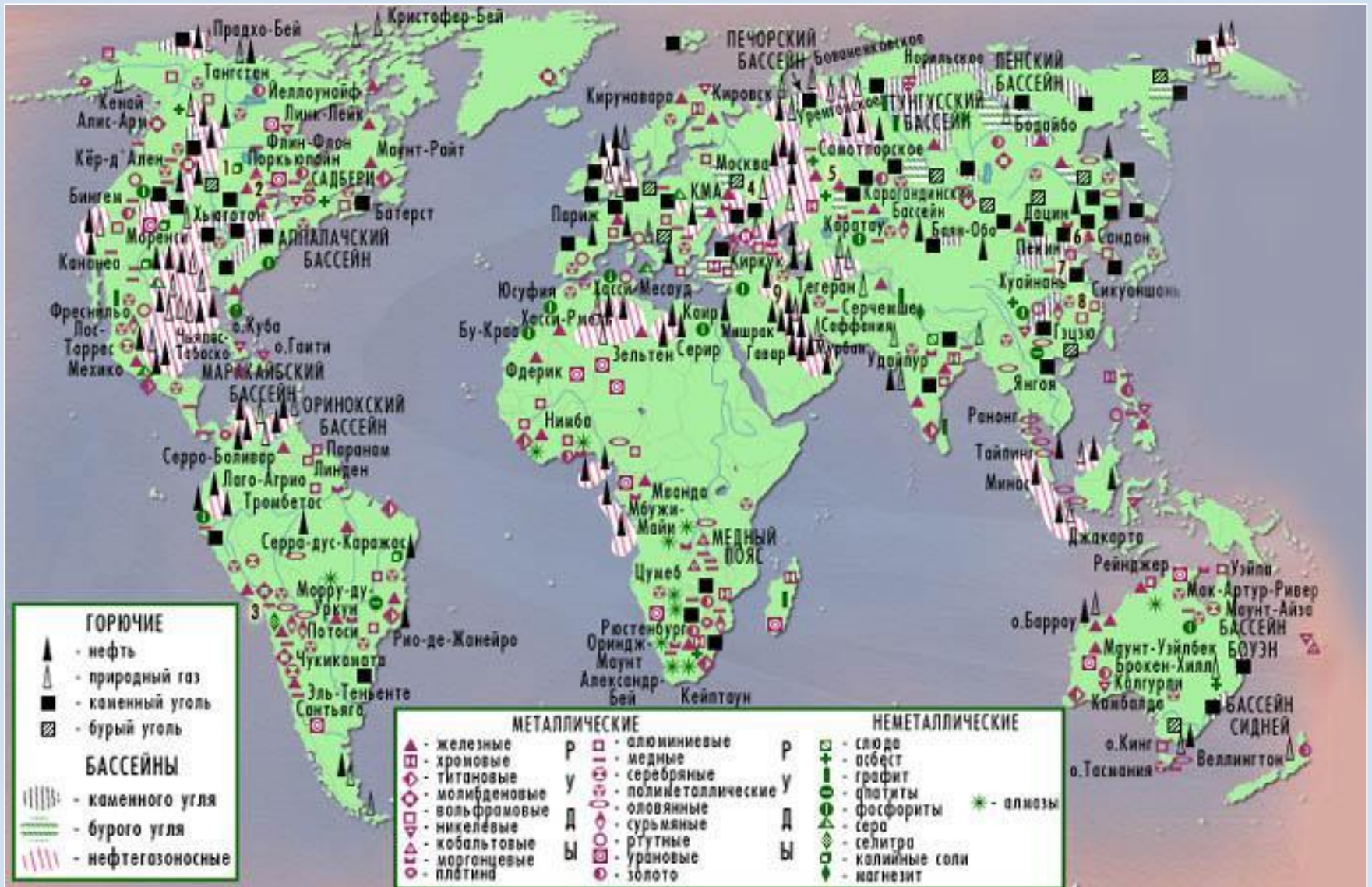
- -Ресурспен қамтамасыз етілуі;
- - ресурстың сапасы;
- -ресурстың шаруашылықта қолданылуы.
- -аймақ үшін ресурстың маңыздылығы.

Тапсырма № 1 мәтінмен жұмыс.

- «Пайдалы қазбалар» ұғымына анықтама беріңіз.
- Пайдалы қазбалар сызба-нұсқасын сызып, мысалдар келтіріңіз.
- Табиғи ресурстардың экономикалық бағалауының мақсаттары мен міндеттері не?
- Табиғи ресурстардың экологиялық бағалау деген не?

Бағалау критерийлері:

Дүние жүзінің минералды ресурстары

Табиғат ресурстарының таралуы

- Дүние жүзінде табиғат ресурстарының таралуы әркелкі
- Кейбір табиғат ресурстары мүлде сирек кездеседі

Сондықтан барлық мемлекет табиғат ресурстарымен толық қамтамасыз етілген деп айтуға болмайды

<http://www.mirec.ru/2014-02/prirodnые-resursy-mirovoj-ekonomiki> Природные ресурсы мировой экономики

<http://www.mirec.ru/2014-02/prirodnые-resursy-mirovoj-ekonomiki>

- 1 топ жер,
- 2 топ су,
- 3 топ орман,
- 4 топ минералды ресурстары негізінде, жоспар бойынша талқылайды

ТОПТЫҚ ЖҰМЫС

1. Ресурстың жалпы көлемі,
2. Ресурстың құрамы, (жіктелуі)
3. Ресурспен қамтамасыз етілген елдер
4. Экономиканың қай салаларында пайдалынады,
5. Ресурс тапшылығы қай елдерде кездеседі?
6. Пайдалану барысындағы туындайтын жаһандық мәселелер,
7. Мәселелерді шешу жолдарын ұсынады.

Ресурспен қамтамасыз етілуін есептеу

Ел	Мұнай қоры млрд.т	Көмір қоры млн.т	Темір қоры млрд.т	Мұнай өндіруі млн.т	Көмір өндіру млн.т	Темір өндіру Мың т	Қамтамасыз етілуін есептеу		
							мұнай	көмір	темір
Индонезия	0.5	28017	2.9	0,97	0,421	65			
Үндістан	0.8	60600	25	0,99	605	260			
Қазақстан	3,9	33600	29	1,6	114	22			

- АҚШ 110 млрд.т 490 млн.т
- Украина 50 млрд 72 млн.т

Суретте байланыс бар ма?

Қазақстанның темір, мұнай, хром, фосфориттер қорларын зерттеу

- Жоспар:
- кен орны
- қайта өндеу орындары орталығы
- дайын өнім түрлері
- Шаруашылықта қолданылу маңызын сипаттау

Табиғат ресуртарының таралу географиясы

- Таяу Шығыс, Малай архипелагы, Мексика шығанағының елдері мұнай мен газ қорынымен ерекшеленеді
- Анды елдері – мыс және полиметалл рудасымен
- Ылғалды орман зонасында, тайгада орналасқан елдер – бағалы ағаш қорымен: Бразилия, Индонезия, Заир, Перу, Колумбия, Үндістан, Боливия, Папуа Жаңа Гвинея, Венесуэла, Мьянма
- Үндіқытай елдері– қалайы рудасымен
- Кариб теңізі елдері мен Гвинея шығанағы елдері – боксит
- Оңтүстік Африка – алмаз және алтын
- Замбия и Зимбабве – мыс т.б.

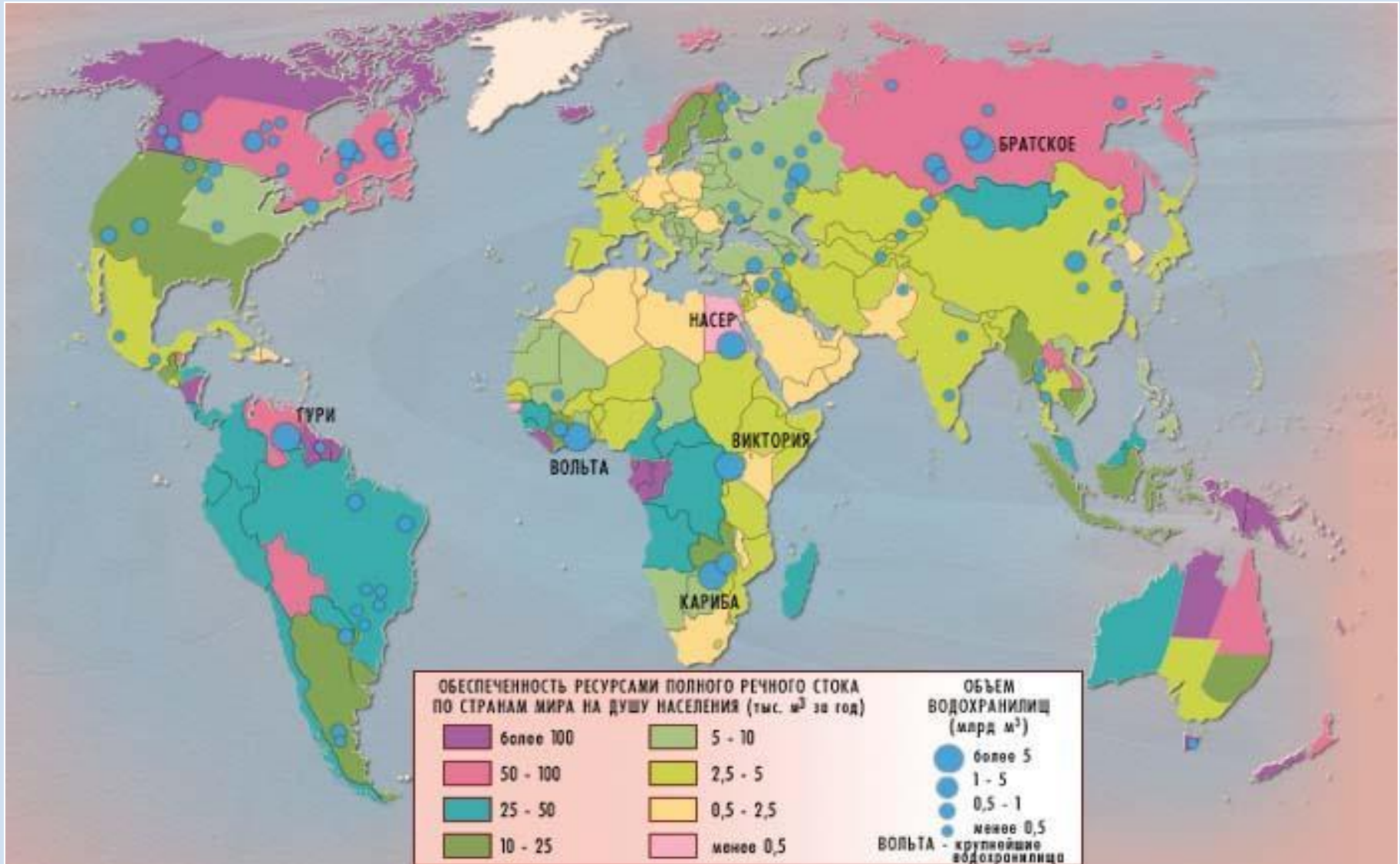
Көптеген табиғат ресурстарының қоры бар мемлекеттер – Ресей, АҚШ, Қытай, Үндістан, Бразилия, Австралия, Қазақстан

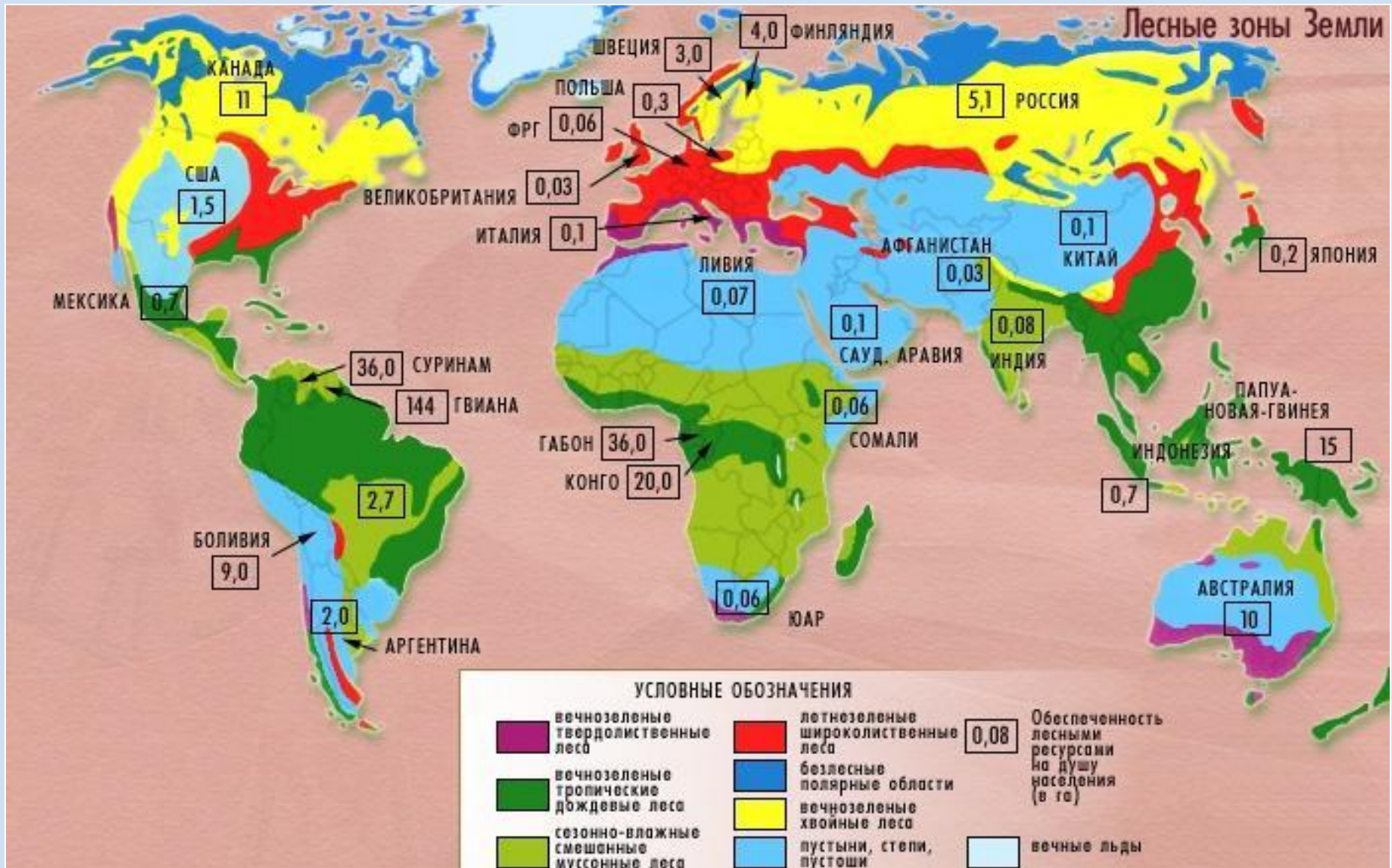
Габон – марганец, Кувейт – мұнай, Марокко – фосфорит

Су ресурстары

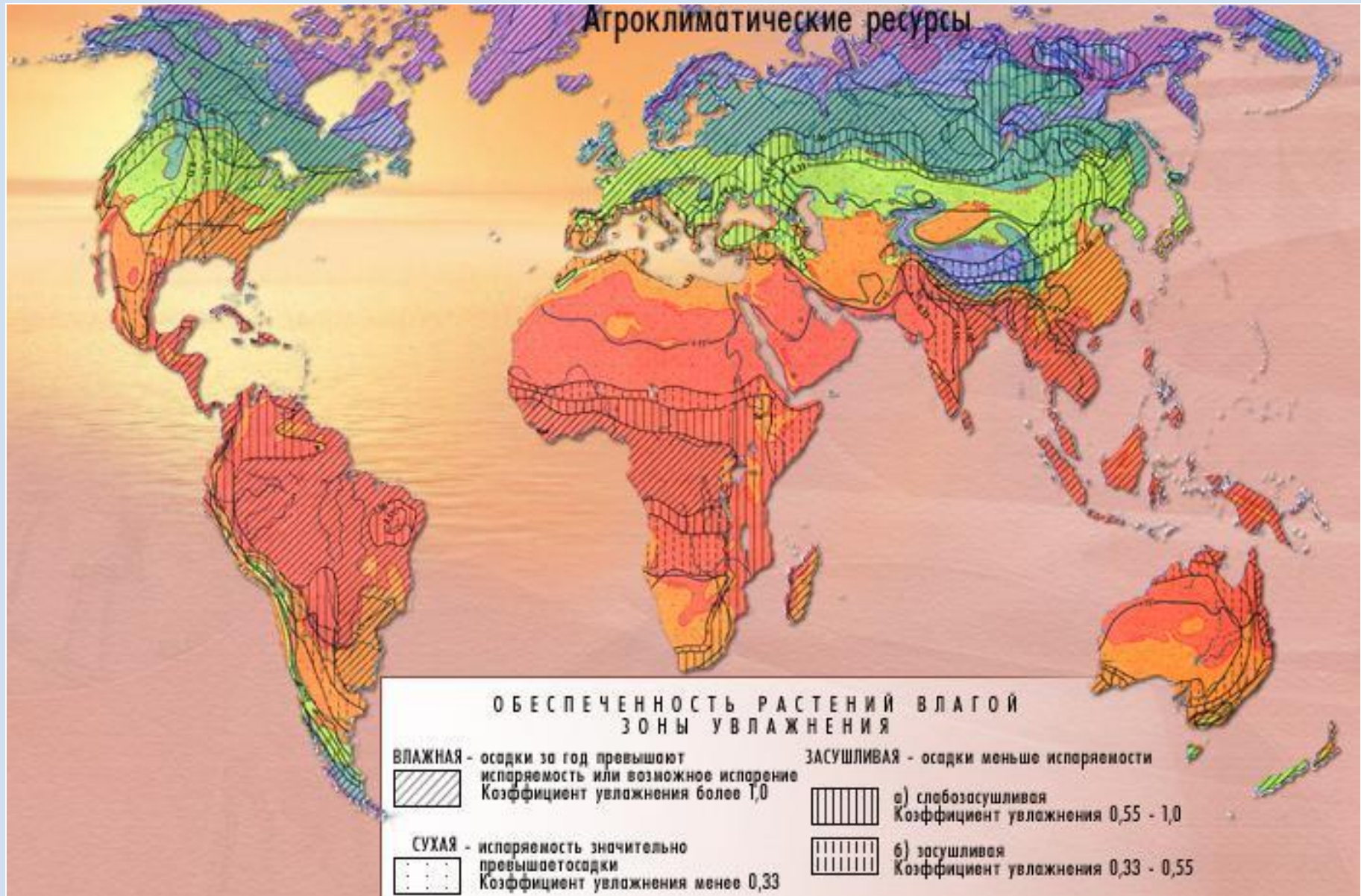
Орман ресурстары

Жер ресурстары

Агроклиматтық ресурстар

Рефлексия

- 1.Бүгінгі сабақта
маған.....
.....
- 2.Мені таңдандырған нәрсе, ол
.....
.....
- 3.Мен сабақтың басында
.....
ойладым,ал, енді білемін.....
- 4.....жақсы болар еді,
егер.....
- 5.Қандай сезімде
болдыңыздар?.....
.....

Үй тапсырмасы

- Дүние жүзінің табиғат ресурстары бойынша жетекші елдерді кескін картаға түсіру:
 1. «Отын ресурстары»
 2. «Кенді ресурстар»
 3. «Кенсіз пайдалы қазбалар»
 4. «Су ресурстары»
 5. «Жер ресурстары»
 6. «Орман ресурстары»

Бағалау критерийлері:

- Шартты белгілерді қолданды
- Елдерді қорлар бойынша дұрыс көрсетті
- Ұқыпты және таза орындады